А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень лісового заказника місцевого значення "Евеліна", лісового заказника місцевого значення "Чорний ліс" та лісового заказника місцевого значення "Соколівщина" у межах землекористування Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

14 листопада 2025 року селище Ярмолинці Хмельницької області

Нами, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Андрієм КАМЕНЧУКОМ, помічником начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олегом КУЦКИМ та лісничим Ярмолинецького лісництва Ярмолинецького надлісництва філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Анатолієм ЖИЛЮКОМ (на підставі листа філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України") від 28 жовтня 2025 року за № 10433 / 38-4-1-2025), в період з 30.10.2025 по 14.11.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) для планування та здійснення заходів з поліпшення санітарного та здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Ярмолинецьке ЛГ" ДП "Ліси України".

Обстеженням встановлено наступне:

Лісовий заказник місцевого значення "Евеліна" загальною площею 320,0 гектарів створений рішенням 4 сесії Хмельницької обласної ради від 16 грудня 1998 року № 13, з метою збереження ділянки дуба звичайного з поселенням сірої чаплі, розташований у межах землекористування філії "Ярмолинецьке лісове господарство" ДП "Ліси України": Ярмолинецьке лісництво квартали 25 - 29.

Лісовий заказник місцевого значення "Чорний ліс" загальною площею 289,0 гектарів створений рішенням 4 сесії Хмельницької обласної ради від 16 грудня 1998 року № 13, з метою збереження типового подільського лісового урочища - місця зростання багатьох червонокнижних та рідкісних для області видів рослин, розташований у межах землекористування філії "Ярмолинецьке лісове господарство" ДП "Ліси України": Ярмолинецьке лісництво квартали 30 - 33.

Лісовий заказник місцевого значення "Соколівщина" загальною площею 218,0 гектарів створений рішенням 4 сесії Хмельницької обласної ради від 16 грудня 1998 року № 13, з метою збереження типового лісового урочища, в якому зростають червонокнижні та рідкісні для області види рослин, розташований у межах землекористування філії "Ярмолинецьке лісове господарство" ДП "Ліси України": Ярмолинецьке лісництво квартали 42 - 45.

Вибіркові санітарні рубки проводяться за погодженням з Департаментом природних ресурсів та екології Хмельницької обласної державної адміністрації, в установленому законодавством порядку. Спеціальне використання природних ресурсів на території лісових заказників здійснюється в межах ліміту та на підставі дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень, відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року ДП "Ярмолинецьке ЛГ", представленого для лісопатологічного обстеження, причини призначення заходів та орієнтовна інтенсивність проведення заходу:

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Лісовий заказник місцевого значення "Евеліна"																
Ярмолинецьке	25	2	2.3		2.3	10ГЗ+ДЗ+ ЯЛЕ+ЧШ	40	0.90	1	16	16	180	1	ВСР	заболонник грабовий, свердлик листяний, короїд-типограф	10
	25	5	3.6		3.6	5Д3Б4ГЗ 1ЯЗ+ЯВ+Ч Ш+ОС+БП	65	0.70	1	23	26	220	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, златки, свердлики, вітровал	10
	25	14	6.4		6.4	6ДЗ(130) 4ДЗ(80)+Я В+БРС+ГЗ	130	0.60	1	30	48	345	1	ВСР	заболонник дубовий, златки, заболонник грабовий, вітровал	5
	26	1	1.3		1.3	5ДЗ(120) 3ДЗ(80) 2ГЗ+ЯЛЕ	120	0.60	1	29	44	300	1	ВСР	заболонник дубовий, златки, заболонник грабовий, вітровал	5
	26	5	1.3		1.3	7ГЗ2ДЗ 1ЯЗ+ЧШ	70	0.70	1	23	26	315	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, златки, вітровал	5
	26	9	8.0		8.0	10ДЗ+ЯЗ+ ГЗ+БРС	84	0.70	1	26	32	360	1	ВСР	заболонник дубовий, малий та великий ясеневі лубоїди, златки, свердлики	5
	26	10	3.5		3.5	6Д33ЯЗ 1ГЗ	110	0.50	1	28	42	260	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, златки, вітровал	10
	26	13	3.2		3.2	4Д33ЯЗ 2ГЗ1ОС+Я В+БП	67	0.70	1А	25	28	300	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонники дубовий та грабовий, златки, вітровал	10
	27	1	7.0		7.0	5Д33ЯЗ 2ГЗ+КЛГ+ БП+ОС	67	0.70	1А	25	28	290	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонники дубовий та грабовий, златки, вітровал	10
	27	3	5.6		5.6	4Д32ЯЗ 2ОС1ГЗ1Б РС+БП+Ч Ш	67	0.65	1	23	26	260	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий та грабовий, златки, вітровал	10
	27	4	26.1	1	13.1	5ДЗ(130) 3ДЗ(80) 1ЯЗ1ГЗ +ЛПД	130	0.60	1	30	46	330	1	ВСР	заболонник дубовий, златки, малий та великий ясеневі лубоїди, вітровал	5
	27	5	5.4		5.4	5Я32ДЗ 3ГЗ	110	0.50	1	31	46	290	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, златки, вітровал	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ярмолинецьке	27	8	7.0		7.0	8Д31ЯЗ 1ГЗ	120	0.60	1	29	42	325	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, златки, вітровал	5
	28	1	12.5		12.5	9Д31ГЗ+О С	95	0.60	1	27	38	330	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, свердлики, вітровал	5
	28	3	1.2		1.2	9ТК1ГЗ	62	0.70	1Б	23	52	330	1	ВСР	златки, заболонник грабовий, вусачі	5
	28	7	9.3		9.3	6Д32ГЗ 2ЯЗ+ЧШ+ ОС	65	0.60	1	23	28	255	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, златки	10
	28	8	2.0		2.0	8Д32ЯЗ+Я В+ГЗ +ЧШ	110	0.60	1	29	42	340	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий, вусач дубовий малий, златки	5
	28	20	2.8		2.8	5Я33Д3 2ГЗ	80	0.50	1А	28	42	230	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник дубовий та грабовий, златки, вітровал	10
	29	4	12.5		12.5	8Д31ЛПД1 ГЗ+ЯЗ	120	0.60	2	28	46	300	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, свердлики, вітровал	5
	29	15	3.6		3.6	5Д3(120)3 Д3(80)2ГЗ+ ОС	120	0.70	2	28	42	360			заболонник дубовий та грабовий, златки, свердлики, вітровал	5
Разом ВСР по заказнику					**111.6**											
Лісовий заказник місцевого значення "Чорний ліс"																
Ярмолинецьке	30	1	7.8		7.8	4Я34ГЗ 1БП1ЛПД+ КЛГ	105	0.50	1	31	48	260	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник березовий, златки, вітровал	5
	30	7	12.0		12.0	7Я33ГЗ +ЯВ+ КЛП+БП	105	0.60	1	30	44	330	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник грабовий, златки, вітровал	5
	30	19	9.7		9.7	4Д36ГЗ +ЛПД	94	0.60	2	26	34	240	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, свердлик листяний, златки, вусачі	5
	30	20	12.5		12.5	9ГЗ1БП+Д З+КЛГ+ЛП Д	80	0.60	1	25	32	250	1	ВСР	заболонник грабовий та березовий, златки, свердлик листяний, вітровал	5
	31	6	3.8		3.8	9ГЗ1ЯЗ +БП	100	0.60	2	25	28	260	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник грабовий та березовий, златки	5
	32	1	9.1	1	4.0	8С32ЯЛЕ	61	0.55	1А	24	36	310	1	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, короїд-типограф, златки	5
	32	6	9.5		9.5	6Я33ГЗ 1БП+ЯВ	105	0.50	1	30	46	250	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник грабовий та березовий, златки	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ярмолинецьке	32	8	3.9	1	1.5	10ГЗ	30	0.20	1	10	10	220	1	ВСР	короїд-типограф, златки, вусачі	5
	33	2	0.9		0.9	10СЗ+ДЗ+ЧШ+ГЗ	56	0.60	1А	25	30	335	1	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, златки	5
	33	9	16.9		16.9	5Д32ЯЗ 3ГЗ+ЯВ+БП+ЧШ	73	0.70	1	26	30	315	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник грабовий та дубовий, златки	5
	33	14	15.5		15.5	7ГЗ2ЯЗ 1БП+КЛГ+ЛПД	90	0.60	1	26	28	310	1	ВСР	малий та великий ясеневі лубоїди, заболонник грабовий та березовий, златки	5
Разом ВСР по заказнику					**94.1**											
Лісовий заказник місцевого значення "Соколівщина"																
Ярмолинецьке	42	13	2.8		2.8	7Д33ГЗ+ВЛЧ+ОС	100	0.50	1	28	42	240	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, свердлик листяний, златки, вусачі	5
	43	11	6.2		6.2	5Д34ГЗ 1КЛГ	100	0.70	1	28	36	320	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, вусач дубовий малий	5
	43	12	13.3		13.3	7Д33ГЗ+КЛГ+ЯЗ	100	0.70	1	29	40	300	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, вусач дубовий малий, вітровал	5
	43	13	4.5		4.5	9Д31ГЗ +КЛГ +ЛПД	105	0.55	1	29	40	300	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, вусач дубовий малий, вітровал	5
	43	16	3.5		3.5	7Д31ЯЛЕ1СЗ1МДЕ	120	0.50	1	29	44	310	1	ВСР	короїд-типограф, верхівковий короїд, златки, вусачі, заболонник дубовий, вітровал	5
	44	15	0.2		0.2	8Д31АКБ1ГЗ	72	0.60	1А	26	32	250	1	ВСР	заболонник дубовий та грабовий, златки, вусач дубовий малий, вітровал	5
	45	15	9.4		9.4	6ГЗ3БП 1ДЗ	100	0.50	2	25	30	290	1	ВСР	заболонник березовий, свердлик листяний, вітровал та вітролам	5
	45	17	3.4		3.4	4Д33МДЕ1ЯЛЕ1СЗ1ГЗ	119	0.50	1	30	46	280	1	ВСР	короїд-типограф, верхівковий короїд, златки, вусачі, вітровал	5
Разом ВСР по заказнику					**43.3**											
Разом ВСР по лісництву					**249.0**											
Всього ВСР по філії					**249.0**											

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що належать Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів , а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 249,0 га.

По причинах розладнання та деградації насаджень в загальному по підприємству (за переважаючим збудником хвороби/шкідником):

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження			
	слабкий	середній	сильний	Всього
лубоїди ясеневі	75.8	40.4		116.2
соснові лубоїдиі	4.9			4.9
короїд-типограф	8.4			8.4
златки	1.2			1.2
заболонник дубовий	94.1			94.1
заболонник грабовий	12.5	2.3		14.8
заболонник березовий	9.4			9.4
Разом	206.3	42.7		249.0

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Головною причиною розладнання обстежених насаджень, що призводить до всихання листяних порід є пошкодження стовбуровими шкідниками. На відмираючих та дуже ослаблених деревах виявлено сліди поодинокого заселення стовбуровими шкідниками, а сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням ними, про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Переважна кількість дерев, що відносяться до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (Buprestidae), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (Cerambycidae). Сухостійні дерева поодинокого та групового розміщення. Найбільш пошкодженими в цьому відношенні є дерева ясена звичайного, ялини європейської та сосни звичайної.

Основними виявленими видами на ЯЗ є лубоїд ясеневий великий *(Hylesinus crenatus F.)*, лубоїд ясеневий малий *(Hylesinus fraxini Panz.)* та заболонник струменястий *(Scolytus multistriatus Marsh.)*, на ДЗ - златки *(Buprestidae)* (дубова, бронзова та зелена вузькотіла), вусач дубовий малий *(Cerambyx scopolii Fuessly)*, а також заболонник дубовий *(Scolytus intricatus Ratz.)*, на грабі поодиноко зустрічається заболонник грабовий (*Scolytus carpini Ratz.),* та свердлик листяний (*Elateroides dermestoides L.)*, на березі переважно заболонник березовий (*Scolytus ratzeburgifans).*

Основними причинами розладнання обстежених соснових деревостанів та деревостанів з наявністю дерев сосни у складі насадження є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові - лубоїд сосновий малий (Blastophagus minor Hart.), лубоїд сосновий великий (Blastophagus piniperda L.), в меншій мірі - короїд верхівковий (Ips acuminatus Gyll.) та короїд-стенограф (Ips sexdentatus Boern.). Дерева ялини, які зустрічаються в складі насаджень, відпрацьовані переважно короїдом-типографом (Ips typographus L.). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (Buprestidae), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (Cerambycidae).

Також причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням та пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодиноко спостерігаються вітровальні та вітроломні дерева, а також дерева з ухилом більше 30 градусів.

Обстеженні лісові насадження є осередками подальшого розповсюдження вторинних (стовбурових) шкідників і відносяться до II класу біологічної стійкості.

При обстеженні лісових ділянок, які потребують призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, не виявлено ознак відведення дерев в рубку відповідно до п.26 Санітарних правил в лісах України.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 249,0 га у 2026 році.

Під час проведення даного обстеження лісовій охороні Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" надавалась методична допомога з питань лісозахисту.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводиться силами лісової охорони філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист", Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства і Департаментом екології та природних ресурсів Хмельницької ОДА.

2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.

3. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни з урахуванням сезонного розвитку шкідників і хвороб лісу.

4. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік.

Акт складений в п'яти примірниках:
1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
3-й - філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".
4-й - Ярмолинецькому надлісництву.
5-й - Хмельницькій обласній державній адміністрації.

ПІДПИСИ :

Провідний інженер-лісопатолог сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Андрій КАМЕНЧУК

Помічник начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олег КУЦКИЙ

Лісничий Ярмолинецького лісництва Анатолій ЖИЛЮК